

ANNA STRZELECKA - ANDRZEJ STRZELECKI

P.Z.L.Z. Koźle

Cięcie cesarskie u krowy przy skręcie macicy

Zabiegi chirurgiczne w obrębie jamy brzusznej u dużych zwierząt w praktyce weterynaryjnej są rzadko wykonywane. Powodem tego są niesłuszne stare poglądy o ich nieopłacalności i dużym procencie śmiertelności wśród zwierząt operowanych. Zapatrywanie to nie jest zgodne również z dokonywanym się postępowaniem w leczeniu weterynaryjnym, między innymi z możliwością stosowania antybiotyków.

Opisywany przypadek w niczym nie odbiega od znanych skrętów macicy w czasie porodu, różni się tylko zastosowaniem zabiegu chirurgicznego. Wydaje się, że opisanie tego przypadku może być zachętą dla stosowania tego zabiegu w terenie. Nadto należy podkreślić, że stosowanie w takich przypadkach zabiegu chirurgicznego zaoszczędza siły lekarza i wyklucza możliwości jego zakażenia się.

W oparciu o zabiegi przeprowadzane u krów w Klinice Położniczej we Wrocławiu w czasie kursów dokształcających dla lekarzy wet. oraz o metodę prof. dr A. Senze (podaną w styczniowym numerze *Medycyny Weterynaryjnej*), przeprowadziliśmy cięcie cesarskie u krowy (lat 6), u której w następnym skrętu macicy poród nie mógł się odbyć przez

pochwę. Zabieg wykonany został w narkozie ogólnej (40 g wodnika chloralu + 250 g glukozy dożylnie). Cięcie długości około 50 cm z lewej strony pod żwaczem pozwoliło na wciągnięcie macicy z dużym płodem w światło rany. Płód wydobyto żywy. Macicę z uwagi na brak katgutów zeszyto jedwabiem. Zabieg trwał około 2 godziny (wykonywaliśmy go pierwszy raz w lecznicy). Przebieg pooperacyjny bez powikłań, łożysko odeszło w 3 godz. po zabiegu, szwy skórne zdjęto po 12 dniach. Po zabiegu podawano penicylinę i streptomycynę (1 milion jedn. penicyliny i 2 gramy streptomycyny na dobę). Krowa już w 3 tyg. po zabiegu dawała ponad 20 litrów mleka dziennie. Obecnie prowadzimy dalsze obserwacje nad jej płodnością.

Na zakończenie tej krótkiej notatki pragniemy nadmienić, że cena zabiegu nie była tak wysoka, jak pisze w swoim artykule prof. dr A. Senze i wynosiła 520 zł. Przy wartości krowy 7000 zł pełna opłacalność przemawia za koniecznością upowszechnienia tego zabiegu w terenie.

A wreszcie prawdziwa rzadkość w medycynie wet. to wyraz wdzięczności właściciela w formie podziękowania, które ukazało w „Trybunie Opolskiej” — marzec 19—1957, Nr 67.

Z ZAGRANICZNEJ WETERYNARII

PROF. S. J. AFONSKI

Prorektor Moskiewskiej Akademii Weterynaryjnej

Zastosowanie izotopów w weterynarii i hodowli zwierząt*)

Poznanie budowy jądra atomu i procesów jego rozpadu można zaliczyć do najwybitniejszych zdobyczy dzisiejszej nauki. We wszystkich dziedzinach nauki i praktyki rozpoczęła się epoka szerokiego wykorzystywania energii uwalniającej się podczas rozpadu jądra atomu. Zapasy tej materii są olbrzymie. Według bardzo ogólnych obliczeń specjalistów, ilość energii atomowej zawartej w uranie i torze, występujących w skorupie ziemskiej, przewyższa 10—20-krotnie energię, którą można otrzymać łącznie ze wszystkich zapasów węgla kamiennego i nafty.

Procesy rozpadu jądra atomowego poznane zostały obecnie bardzo dokładnie. Uczniowie radzieccy skonstruowali reaktory jądrowe, w których procesy te można przeprowadzić sztucznie.

Podczas rozpadu jądra atomowego powstają nowe atomy, spośród których szczególne znaczenie dla dzisiejszej nauki i praktyki posiadają izotopy promieniotwórcze i izotopy trwałe (niepromieniotwórcze). Izotopy — odmiany znanych nam pierwiastków, o takich samych

jak one własnościach chemicznych, ale różnych masach atomowych.

Istnienie izotopów wykryto już w początkach XX stulecia. Dość dawno też stwierdzono, że wiele pierwiastków występuje w przyrodzie w postaci mieszaniny dwu lub więcej odmian. Odmiany te nazwano później izotopami. Na przykład, chlor, którego masa atomowa równa się 35,45 jest mieszaniną dwóch izotopów — chloru o masie atomowej 35 (^{35}Cl) i chloru o masie atomowej 37 (^{37}Cl), przy czym w chlorze występującym naturalnie — ilość izotopu pierwszego stanowi 75% a drugiego 25%. Wodór posiada jak wiadomo masę atomową 1 (^1H), a jego izotop deuter 2 (^2H). Pierwszy występuje w przyrodzie w 99,99%, drugi zaś w 0,01%.

Oprócz izotopów występujących w sposób naturalny w przyrodzie, można obecnie otrzymać sztuczne izotopy w reaktorach jądrowych. Na przykład, występujący w przyrodzie fosfor charakteryzuje się liczbą masową 31 (^{31}P), sztucznie natomiast uzyskać można jego izotop o liczbie masowej 32 (^{32}P) przez bombardowanie dwusiarczku węgla szybkimi neutronami.

*) *Wietierinaria* Nr 4, 1956.